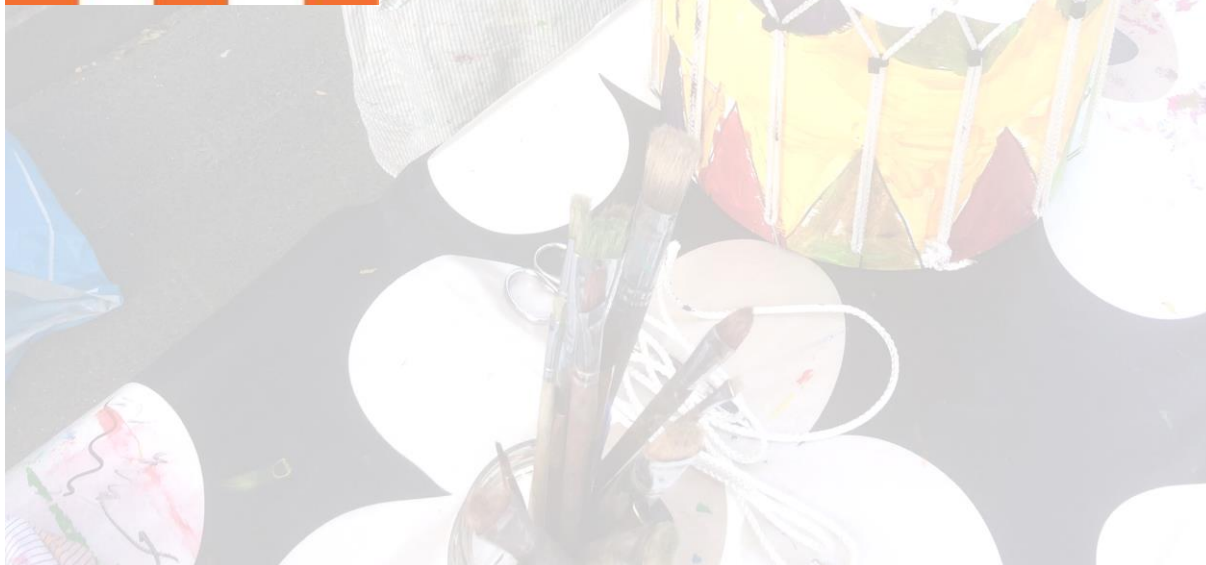

Vlaardingen 1018 - Lesbrief trommels ontwerpen en maken

Middenbouw (Groep 3, 4 en 5)

**Cees Eykelenboom, Historisch Stadsspektakel
m.m.v. Carolien Van Loon, Gemeente Vlaardingen**

Inhoud lesbrief trommels ontwerpen en maken

1. Inleiding.....	3
2. Voorbereiding	4
2.1. Materialen	4
2.2. Afspraken met de leerlingen.....	5
2.3. Werken in groepjes	5
3. De opdracht.....	6
3.1. Stap 1: Ideeën verzamelen, ideeën voorstellen	6
3.2. Stap 2: Ontwerp tekening trommelvel en tekening cilinder	7
3.3. Stap 3: Trommel versieren volgens het ontwerp	8
3.4. Stap 4: Trommel in elkaar zetten.....	9
4. Reflectie	10

1. Inleiding

Deze lesbrief is ontwikkeld voor groep 3, 4 en 5 van het basisonderwijs. In 2018 herdenkt en viert de stad de 'Slag bij Vlaardingen'. Eén van de grote evenementen is het [Historisch Stadsspektakel op 15 en 16 juni](#). Wij nodigen de leerkracht en alle leerlingen uit om in de klas creatief aan de slag te gaan met het ontwerpen en maken van trommels.

Laat de kinderen hun eigen instrument creëren en gebruik de trommels bij festiviteiten in school én in de stad. Iedereen, groot en klein, is bijvoorbeeld van harte welkom om deel te nemen aan de zegetocht van Dirk III op 15 juni. Zo maken we er met heel de stad een groots spektakel en feest van!

Het ontwerpen en maken van de trommels is meer dan een middagje knutselen. Een instrumentenbouwer legt iets van zichzelf in zijn instrument: Dit instrument is duidelijk door hem of haar gemaakt. Bovendien is muziek maken en beluisteren de normaalste zaak bij feestelijkheden en dat was in het verleden niet anders. Wij willen de kinderen daar op een speelse manier bewust van maken.

Kijk daarom als leerkracht voor aanvang zeker ook naar de inhoudelijke lessen voor de middenbouw die gemaakt zijn rond het thema Vlaardingen 1018. Zo kan je de kinderen tijdens hun creatieproces vertellen over hoe het er vroeger aan toeging. En waarom geen middeleeuwse muziek spelen terwijl de kinderen bezig zijn? Of Het Lied dat speciaal voor de basisscholen is gemaakt? Combineren mag en kan! Alle programma's vind je op www.vlaardingen1018.nl/onderwijs.

De creatieve les trommels ontwerpen en maken sluit aan bij volgende kerndoelen:

- Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.
- Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.
- Kerndoel 56: De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Het Historisch Stadsspektakel

2. Voorbereiding

Groep	3, 4 en 5
Onderwerp	Slag bij Vlaardingen - Trommels ontwerpen en maken
Tijd	1 dagdeel Afhankelijk van gemaakte keuzes 1,5 – 2,5 uur
Ruimte	Klas- of speelokaal
Te combineren met	Inhoudelijke lessen, Het Lied, middeleeuwse muziek

2.1. Materialen

Het Historisch Stadsspektakel zorgt ervoor dat je **gratis** de onderdelen van de trommels ontvangt. Het enige wat je moet doen, is een e-mailtje sturen naar Frank Tomei, f.tomei@chello.nl.

Geef aan hoeveel trommels je met jouw kinderen wilt maken en wanneer je het materiaal ten laatste op school wilt hebben. Het materiaal wordt dan tijdig op school geleverd. Wij hebben een grote voorraad voorzien, maar OP = OP.

Materiaal gratis te verkrijgen bij Historisch Stadsspektakel

- Kartonnen cilinder van 30 x 30 cm die de trommel vormt
- Trommelvel met een doorsnede van 40 cm
- 16 C-haken en 16 Tiewraps
- 10 m touw
- 2 ronde stokjes om de maat mee te slaan

Materiaal zelf te voorzien

- Tafels waaraan de kinderen kunnen werken
- Kranten of plastic zeil om de tafels te beschermen
- Acrylverf in verschillende kleuren
- Kwasten en penselen
- Potloden en kleurpotloden
- Een schilderschort of groot T-shirt dat vuil mag worden
- Wit A4 papier
- Een doek/ keukenrol om handen aan af te vegen
- Schilderstape om geometrische figuren mee te vormen
- Perforator

Handleiding/ instructies

- Deze lesbrief bevat een stappenplan voor in de klas

2.2. Afspraken met de leerlingen

Maak voor je begint een paar afspraken met jouw leerlingen, zo blijft de middag voor iedereen leuk en leerzaam:

- Ik luister en kijk goed naar de leerkracht als hij/zij iets uitlegt of voordoet.
- Ik luister naar de ideeën van mijn vriendjes en heb respect voor wat zij zeggen en maken. Anders is niet gek of stom, maar bijzonder!
- Ik schilder alleen op de kartonnen cilinder en het vel, nergens anders.
- Ik meng geen kleuren. Een groene kwast blijft in de groene verf.
- Ik gebruik mijn fantasie en maak plezier!

2.3. Werken in groepjes

Jij bepaalt of de kinderen individueel werken aan een trommel of in groepjes. Onze voorkeur gaat uit naar het werken in groepsverband. Samen iets creëren geeft energie, stimuleert het delen van ideeën, het luisteren naar elkaar, het verdelen van taken en materialen.

Splits de klas in groepjes van vier leerlingen. Elk groepje werkt aan het ontwerp en de realisatie van één trommel.

3. De opdracht

Iedereen werkt volgens een vast stappenplan, net zoals een echte instrumentenmaker dat doet. Dit geeft altijd het beste eindresultaat.

- Stap 1: ideeën verzamelen
- Stap 2: ontwerp tekening trommelvel en tekening cilinder
- Stap 3: trommel versieren volgens het ontwerp
- Stap 4: trommel in elkaar zetten (leerkracht)

Kinderen uit groep 3 en 4 hebben wat meer houvast en voorbeelden nodig dan de leerlingen uit groep 5. Inspiratie nodig? Lees de tips bij de stappen.

Als leerkracht kan jij best inschatten wat jouw klas al kan. Zijn de leerlingen nog niet toe aan stap 1 en 2? Geen probleem!

Geef elk groepje een eenvoudig ontwerp dat je op voorhand zelf hebt gemaakt en laat ze dat op de trommel tekenen. Of voorzie grote sjablonen uit iets steviger papier.

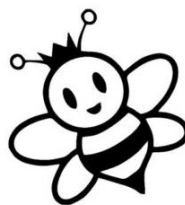
3.1. Stap 1: Ideeën verzamelen, ideeën voorstellen

Tijd	10-15 minuten
Materiaal	<ul style="list-style-type: none">• Sjablonen, waaronder geometrische figuren, waarvan de omtrek overgenomen kan worden• Voorbeelden van eenvoudig te tekenen dieren

De kinderen van een groep bepalen samen wat ze gaan schilderen. Er moet een ontwerp komen voor de trommel zelf én voor het trommelvel. In elke groep zit er vast wel iemand die al een leuk idee heeft, maar stimuleer de kinderen om verschillende ideeën te verzamelen. Rijk hen ideeën aan.

Tips:

- Driehoeken, vierkanten, cirkels en golvende lijnen zijn eenvoudige, maar krachtige figuren die iedereen kan maken... ook als je niet zo goed kunt tekenen of schilderen. Ideaal om als sjablonen te voorzien.
- Werk met vraagjes ter inspiratie:
 - Wat zijn jullie lievelingskleuren?
 - Van welke kleuren worden jullie blij? Denk eraan, het is feest!
 - Wat zijn jullie lievelingsdieren? Voorzie enkele voorbeeldjes van dieren die eenvoudig te tekenen zijn.

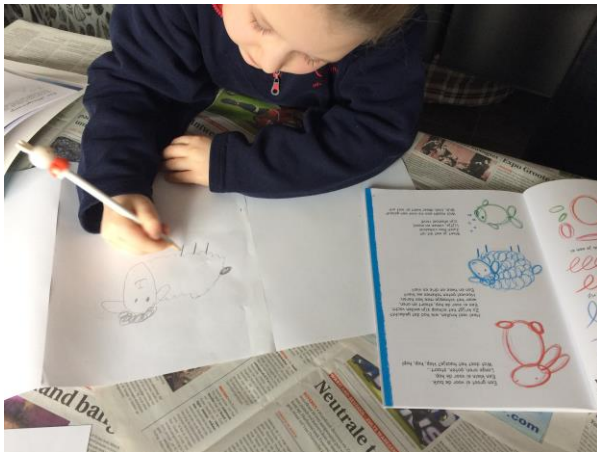

3.2. Stap 2: Ontwerp tekening trommelvel en tekening cilinder

Tijd	30 minuten
Materiaal	<ul style="list-style-type: none">• Per groepje: 2 x A4, vier aan elkaar geplakte A4's• Tekenpotloden• Kleurpotloden• Ideeën uit stap 1

Ideeën omzetten in een tekening is best moeilijk. Het wordt nog een grotere uitdaging als het om een grote tekening gaat en als het resultaat meteen goed moet zijn. Daarom gebruiken we een slimme tussenstap: een ontwerp.

Geef elke groep twee losse A4-papieren. Een A4 komt ongeveer overeen met de oppervlakte van het trommelvel. Geef elke groep ook vier A4's die met de lange zijden aan elkaar zijn geplakt. Dit komt ongeveer overeen met de omtrek van de trommel.

Twee kinderen gaan aan de slag met het ontwerp van het trommelvel. De andere twee kinderen werken aan het ontwerp van de trommel zelf.

Met kleurpotloden kunnen de kleuren aangegeven worden. De tekening hoeft niet helemaal gekleurd te worden. Moedig de kinderen aan om kleur schetsmatig aan te brengen door bijvoorbeeld te arceren.

Zijn de tekeningen klaar? Laat de kinderen dan in groepsverband de ontwerpen bekijken en bespreken. Enkele vraagjes:

- Zijn de figuren groot genoeg? Kan je de figuren van ver zien?
- Vallen de kleuren goed op? Passen de kleuren bij elkaar?
- Welk ontwerp kiezen we voor het trommelvel?

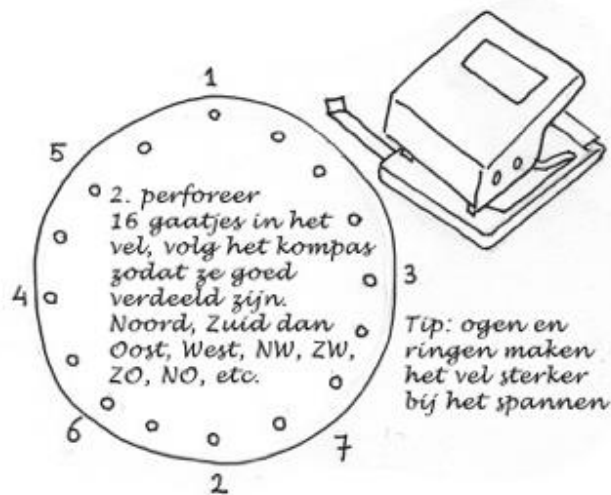
In deze fase kunnen er nog makkelijk veranderingen aangebracht worden!

3.3. Stap 3: Trommel versieren volgens het ontwerp

Tijd	45 minuten – 1 uur
Materiaal	<ul style="list-style-type: none">• Een trommel (kartonnen cilinder)• Een trommelvel• De benodigde kleuren verf op een plastic of papieren bordje• Kwasten• Schilderstape• Een oude doek, keukenrol• Perforator

Nu is het tijd om met de trommels zelf aan de slag te gaan. Laat elk vel perforeren of doe dat op voorhand zelf.

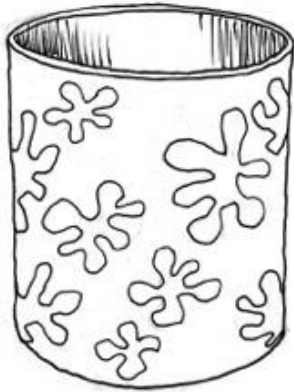
Met potlood tekenen de kinderen eerst de omtrek van hun ontwerp na op de trommel en het vel. De tape kunnen ze gebruiken om rechte lijnen te maken en zo geometrische figuren te creëren.

Daarna gaan ze aan de slag met de verf. Twee kinderen werken aan het trommelvel, de twee anderen aan de trommel.

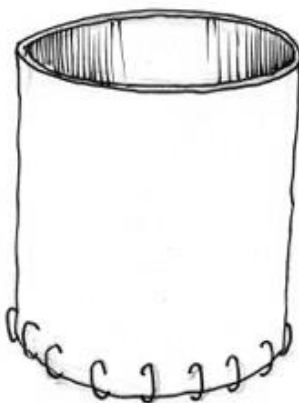
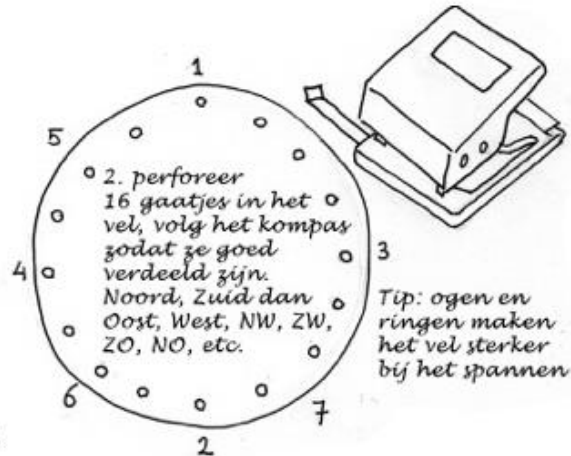
3.4. Stap 4: Trommel in elkaar zetten

Deze stap voer je best uit nadat de verf gedroogd is. Voor groep 3 en 4 zet de leerkracht de trommels best in elkaar. De kinderen van groep 5 kunnen de trommel met wat hulp zelf in elkaar zetten.

Trommel maken

1. schilder de cilinder naar wens

3. Zet 16 haken net als bij het vel onder de trommel en druk ze stevig aan.

4. Maak aan de 1e haak een schoonsteek met het touw.

5. Rijg het touw door het vel en daarna weer door de volgende haak beneden.

6. Rijg door de gaten boven en de haken beneden tot je weer bij het begin komt en lus hem vast.

7. Span het touw oog voor oog aan tot het vel strak staat en knoop hem goed vast. Aanspannen bij de haken anders scheurt het vel.

Tip: doe de Tie-Wrap niet te strak

8. Doe onder bij elke haak een Tie-wrap om de 2 touwen en trek ze aan. knip ze af en schuif ze 1 voor 1 naar boven om het vel verder te spannen.

...en trommelen maar!!!

4. Reflectie

Zijn alle trommels klaar? Bespreek klassikaal de prachtige eindresultaten:

- Wie is tevreden over zijn eigen trommel? Waar ben je heel fier op? Wat zou je volgende keer graag anders doen?
- Waarom zijn bepaalde kleuren gekozen? Geef een woordje uitleg.
- Zijn er trommels waarbij het ontwerp (stap 2) totaal anders is dan het eindresultaat? Hoe komt dat?
- Wat zijn de grote verschillen tussen jullie trommels en een middeleeuwse trommel?

